

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Commissie Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Postbus 20018
2500 EA Den HaagIBAN NL58 INGB 0666 0285 24
BIC INGBNL2A

KvK nr. 40516730

Datum 28 augustus 2024
Behandeld door Nelleke Hijmans
Telefoonnummer -
Onderwerp Inbreng debat Stikstof, NPLG en natuur

Geachte leden van de commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Op 4 september debatteert u voor het eerst in meer dan een jaar met missionaire bewindspersonen over stikstof, het NPLG en de natuur. Hoewel er afgelopen jaar veel is gebeurd, zijn cruciale besluiten uitgesteld door de demissionaire status van het kabinet. Wij hopen dan ook dat u, in samenwerking met het nieuwe kabinet, voorspoedig aan de slag gaat om werk te maken van natuurherstel. Namens WWF-NL, Vogelbescherming Nederland, IUCN NL, Natuur & Milieu, IVN Natuureducatie, Milieudefensie, Greenpeace en Natuurmonumenten willen we u een aantal punten meegeven in uw voorbereiding voor het debat.

Welke natuur wilt u?

Het zal geen nieuws voor u zijn, maar: het gaat niet goed met de Nederlandse natuur. De biodiversiteit neemt in een aantal leefgebieden drastisch af¹, het aantal dagvlinders is sinds 1992 gehalveerd² en bloeiende plantensoorten verdwijnen in Nederland door het tekort aan insecten³. Ook de Europese Commissie heeft recent de ernst van de situatie onderstreept, met de unieke inbreukprocedure rondom weidevogels.

Ondanks de veerkracht van de natuur, is herstel alleen mogelijk als we de drukfactoren (o.a. stikstof, waterkwaliteit, versnippering en verdroging) aanpakken. Maar dit valt of staat bij wilskracht en daadkracht. Het vraagt ook om visie. Hoe wilt u dat Nederland er over 50 jaar uitziet? We kunnen naar een robuuste natuur vol vogels en insecten, met schoon water en een gezonde bodem, die ons helpt tegen hitte en overstromingen, waar bestuivers rondvliegen om onze gewassen te bestuiven en zo bijdragen aan voedselzekerheid en waar volop van valt te genieten. Natuurherstel kan én werkt. De herintroductie van de otter is daar een prachtig voorbeeld van. Mede door integraal te werken aan het verbinden van natuurgebieden, beheermaatregelen en verbetering van de waterkwaliteit is dat een echt succesverhaal geworden. Ook andere soorten kunnen we helpen, maar dan moeten er wel stappen worden gemaakt.

---

¹ [Living Planet Report: zonder grootschalig natuurherstel dreigen belangrijke leefgebieden dieren en planten in Nederland te verdwijnen \(wwf.nl\)](https://www.wwf.nl/nieuws/2024/08/leefgebieden-dieren-en-planten-in-nederland-te-verdwijnen)

² [CBS: Populaties dagvlinders meer dan gehalveerd sinds 1992](https://www.cbs.nl/nl-nl/onderwerpen/natuur-en-omgeving/dagvlinders)

³ [Universiteit Leiden: Minder gezoem heeft effect op ons groen: Steeds minder insect-bestoven planten in Nederland](https://www.universiteit-leiden.nl/nieuws/2024/08/minder-gezoem-heeft-effect-op-ons-groen)

Herstel de natuur

Herstel vergt keuzes. Die keuzes zijn de afgelopen jaren gebiedsgericht gemaakt door partijen die met de nodige lef hun nek uit hebben gestoken voorbij het eigenbelang, voor het gebiedsbelang. Om die keuzes kracht bij te zetten en het platteland toekomst te bieden, zijn er vervolgens ook middelen nodig. Het schrappen van het transitiefonds is dan ook niet in lijn met de urgentie van de situatie. Hierdoor wordt het behalen van de doelstellingen voor stikstof, klimaat en water, en daarmee natuurherstel, verder bemoeilijkt.

Tegelijkertijd werkt Nederland, zoals aangegeven in de Natuurherstelwet, aan een natuurherstelplan. Dit plan kan niet los gezien worden van andere internationale verplichtingen zoals de deadline om in 2027 te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water en de opzet van een *National Biodiversity Strategic Action Plan* dat in oktober, volgens afspraken uit het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework, naar de Verenigde Naties gestuurd moet worden⁴. Gebruik deze trajecten én het ontwerp NPLG als basis voor dit nationale natuurherstelplan.

Landbouw in ontwikkeling

De landbouw staat voor forse uitdagingen, maar wij willen in deze brief de nadruk leggen op de kansen die ontstaan waar landbouw en natuur elkaar versterken. Er zijn in Nederland talrijke voorbeelden waar boeren en natuurorganisaties samenwerken aan duurzame verdienmodellen die zowel de natuur als de landbouw ten goede komen. Wij nodigen u van harte uit om deze pioniers en toekomstgerichte boeren te ondersteunen. Vaak hebben juist zij de hulp van de politiek nodig om hun innovatieve werkwijzen succesvol te kunnen voortzetten en opschalen. Wij willen hierbij enkele concrete maatregelen onder uw aandacht brengen:

1. **Een gedegen plan voor weidevogelboeren:** zorg voor langjarige zekerheid (tenminste 20 jaar) zodat boeren de noodzakelijke maatregelen kunnen nemen om hun bedrijfsvoering aan te passen, voer actief [grondbeleid](#) om boeren die willen extensiveren te helpen én tref noodzakelijke maatregelen voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van grutto's en andere weidevogels. Daarnaast moeten broedgebieden van deze soorten als beschermd gebied worden aangewezen (N2000 en/of NNN).
2. **Verantwoordelijkheid binnen de keten:** Verplicht ketenpartijen en banken hun bijdrage te leveren aan natuurherstel in zowel financiële zin als door middel van het stimuleren van duurzame producten. Een belangrijke stap hierin is verdere invulling geven aan de punten over de verantwoordelijkheid van de keten uit het 'Plan Adema'.
3. **Versterk het Actieplan Biologische Landbouw**⁵ : de biologische landbouw biedt een zeer goede oplossing om doelen op stikstof, mest, klimaat, water, biodiversiteit en dierenwelzijn te halen. Uit onderzoek van de WUR bleek dat de biologische melkveehouderij 40 tot 50% minder ammoniakuitstoot produceert per hectare (33% minder per kg melk)⁶. Daarnaast blijken biologische boeren ook financieel beter uit te komen⁷.

---

⁴ [Revised and updated NBSAPs due by COP16 \(cbd.int\)](#)

⁵ [LNV Actieplan biologische landbouw \(2022\)](#)

⁶ WUR (2023). Het perspectief van biologische landbouw. <https://edepot.wur.nl/629169>

⁷ [CBS: Huishoudinkomen biologische boer in 2021 hoger dan gangbare boer](#)

Betrouwbare overheid

Er komen een hoop deadlines op ons af de komende jaren en het platteland heeft de hoop op dit kabinet gevestigd. De afgelopen jaren hebben boeren, boswachters en betrokken burgers hard gewerkt aan plannen voor *hun* platteland, voor *hun* gebied, in de gebiedsgerichte aanpak. Het is nu aan het nieuwe kabinet om hen te helpen die plannen in een volgende fase te brengen en ervoor te zorgen dat zij niet voor niks tijd en moeite hebben geïnvesteerd in die processen. Zorg er dus voor dat zij door kunnen en plannen kunnen gaan uitvoeren, zodat we er samen voor kunnen zorgen voor natuurherstel, zekerheid voor boeren en behoud van onze weidevogels, vlinders en andere bijzondere soorten.

Laten we samen werken aan herstel van de natuur en het vertrouwen,

Mede namens:

Hoogachtend,

Nelleke Hijmans
Teamleider (Inter)nationale Lobby